

VIDHYAYANA

An International Multidisciplinary Research e-Journal

ISSN 2454-8596

www.vidhyayanaejournal.org

Sangita K. Patel

Research Scholar,

Department of Education,

VIDHYAYANA

Saurashtra University, Rajkot.

પ્રાથમિક શાળાઓની કન્યાઓની જિજ્ઞાસાવૃત્તિ અને શૈક્ષણિક સિદ્ધિનો અભ્યાસ

સારાંશ :

આ અભ્યાસમાં કન્યાઓની જિજ્ઞાસાવૃત્તિ અને તેની સાથે શૈક્ષણિક સિદ્ધિનો અભ્યાસ કરવામાં આવ્યો છે. અધ્યયન – અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં જિજ્ઞાસાવૃત્તિનું મહત્ત્વ અને શૈક્ષણિક સિદ્ધિનું મહત્ત્વ સ્વીકારી પ્રાથમિક શાળાના બાળકોની જિજ્ઞાસાવૃત્તિનો શૈક્ષણિક સિદ્ધિ સાથે કેવો સંબંધ ધરાવે છે ? તે જાણવા સંશોધકે દક્ષિણ ગુજરાતના પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓના અભ્યાસ અને જીવન સાથે સંકળાયેલા જિજ્ઞાસાવૃત્તિ અને શૈક્ષણિક સિદ્ધિનો અભ્યાસ હાથ ધરવાનું નક્કી કર્યું. અને એનું તારણ આ પ્રમાણે મળ્યું. (૧) પ્રાથમિક શાળાની અનુસૂચિત જનજાતિની કન્યાઓમાં જિજ્ઞાસાવૃત્તિ અને શૈક્ષણિક સિદ્ધિ વચ્ચે સહસંબંધ ન હતો.

પ્રસ્તાવના :

શિક્ષણ અને જિજ્ઞાસાવૃત્તિ વચ્ચે પૂર્વેથી પરસ્પર સંબંધ રહ્યો જ છે. શૈક્ષણિક સિદ્ધિ અને વિદ્યાર્થીના પાઠ્યપુસ્તકમાંથી લેવામાં આવતી માહિતી છે. અને જિજ્ઞાસાવૃત્તિ એ બાળકના પોતાની ઉત્કંઠા, શિક્ષણ અને બહારના વાતાવરણમાંથી લેવામાં આવતી માહિતી છે. જે વિદ્યાર્થીના અભ્યાસમાં કેવી રસ-ચિંતિ ધરાવે છે તેનો ખ્યાલ આપે છે.

અભ્યાસના હેતુઓ :

- પ્રાથમિક શાળાની કન્યાઓની જિજ્ઞાસાવૃત્તિનો અભ્યાસ કરવો.
- પ્રાથમિક શાળાની કન્યાઓની શૈક્ષણિક સિદ્ધિનો અભ્યાસ કરવો.

અભ્યાસની ઉત્કલ્પના :

પ્રાથમિક શાળાના અનુસૂચિત જનજાતિના કન્યાઓમાં જિજ્ઞાસાવૃત્તિ અને શૈક્ષણિક સિદ્ધિના પ્રાપ્તાંકો વચ્ચે કોઈ સાર્થક સંબંધ નહીં હોય.

અભ્યાસના ચલ :

સ્વતંત્ર ચલ – કન્યા

પરતંત્ર – જિજ્ઞાસાવૃત્તિ

– શૈક્ષણિક સિદ્ધિ

સંશોધનનું ક્ષેત્ર અને પ્રકાર :

પ્રસ્તુત સંશોધનનું ક્ષેત્ર માર્ગદર્શન અને સલાહદર્શન હતું અને સંશોધનનો પ્રકાર વ્યવહારિક અને સંખ્યાત્મક પ્રકારનું હતું.

ISSN 2454-8596

www.vidhyayanaejournal.org

VIDHYAYANA

An International Multidisciplinary Research e-Journal

વ્યાપવિશ્વ :

પ્રાથમિક શાળાની કન્યાઓ જ વ્યાપવિશ્વ બને છે.

નમૂના પસંદગીની પદ્ધતિ :

પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં યાદચ્છિક નમૂના પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો.

નમૂનો :

પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં ધોરણ-૬ અને ધોરણ-૭ની ૨૦૨૧ વિદ્યાર્થીઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો.

ઉપકરણ :

આ અભ્યાસમાં જિજ્ઞાસાવૃત્તિ માટે ડૉ. આર.એસ. પટેલની વિધાનવલી અને જિજ્ઞાસાવૃત્તિ માટે વિદ્યાર્થીની કસોટીના કુલ ગુણમાંથી મેળવેલ ગુણને શૈક્ષણિક સિદ્ધિ તરીકે સ્વીકારવામાં આવ્યા હતા.

સંશોધન પદ્ધતિ :

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં સર્વેક્ષણ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો.

માહિતીનું પૃથક્કરણ અને અર્થઘટન :

પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં આ પ્રમાણે વિગતવાર રજૂઆત કરવામાં આવી છે.

VIDHYAYANA

સારણી – ૧

કન્યાઓની જિજ્ઞાસાવૃત્તિ અને શૈક્ષણિક સિદ્ધિના પ્રાપ્તાંકોની સરાસરી, પ્રમાણ વિચલન અને સહસંબંધ—

ક્રમ	ચલ	સંખ્યા	સરાસરી	પ્રમાણ વિચલન	સહસંબંધ
૧	જિજ્ઞાસાવૃત્તિ	૨૦૨૧	૭૩.૦૮	૧૦.૧૬૬	૦.૧૨*
૨	શૈક્ષણિક સિદ્ધિ	૨૦૨૧	૫૨૧.૧૯	૧૯.૯૨૩	

સારણી –૧ નું અવલોકન કરતાં ખ્યાલ આવે છે કે કન્યાઓના જિજ્ઞાસાવૃત્તિ અને શૈક્ષણિક સિદ્ધિના કસોટીના પાત્રોની સંખ્યા અનુક્રમે ૭૩.૦૮ અને ૫૨૧.૧૯ છે. તથા પ્રમાણવિચલન અનુક્રમે ૧૦.૧૬૬ અને ૧૯.૯૨૩ છે.

આથસ શૂન્ય ઉત્કલ્પના “પ્રાથમિક શાળાના અનુસૂચિત જનજાતિની કન્યાઓમાં જિજ્ઞાસાવૃત્તિ અને શૈક્ષણિક સિદ્ધિના પ્રાપ્તાંકો વચ્ચે સાર્થક સંબંધ નહી હોય.” ઉત્કલ્પનાની ચકાસણી માટેનો સહસંબંધ – ૦.૧૨ પ્રાપ્ત થયું જે સાર્થક નથી. જેથી ઉત્કલ્પનાનો સ્વીકાર થયો છે.

આ પરથી ફલિત થાય છે કે પ્રાથમિક શાળાના અનુસૂચિત જનજાતિની કન્યાઓના જિજ્ઞાસાવૃત્તિ અને શૈક્ષણિક સિદ્ધિના પ્રાપ્તાંકો વચ્ચે સહસંબંધ નથી.

તારણ :

પ્રાથમિક શાળાની અનુસૂચિત જનજાતિની કન્યાઓમાં જિજ્ઞાસાવૃત્તિ અને શૈક્ષણિક સિદ્ધિ વચ્ચે સહસંબંધ ન હતો.

સંદર્ભસૂચિ :

- દેસાઈ એચ.જી અને દેસાઈ કે.જી. (૧૯૮૫)
- સંશોધન પદ્ધતિઓ અને પ્રવિધિઓ
- મોદી, એમ.ડી. અને પારેખ, બી.યુ. (૧૯૮૯) શિક્ષણમાં આંકડાશાસ્ત્ર, અમદાવાદ ગ્રંથ નિર્માણબોર્ડ.